

" DE KRANT "

is reeds persgeschiedenis

Op zaterdag 13 maart 1976 verscheen het 137ste en laatste nummer van het jongste Belgisch dagblad «De Krant». Gestart op 1 oktober 1975 kende de onderneming spoedig - en vooral sinds nieuwjaar - financiële en andere moeilijkheden. Na geruchten over een nieuwe Zwitserse financieringsbron die er uiteindelijk niet kwam, is de Koninklijke Van Poll-drukkerij (zelf de belangrijkste aandeelhouder van de N.V. De Krant) op 12 maart 1976 plots niet langer bereid het blad te drukken. De reden luidt: onbetaalde rekeningen ten belope van verscheidene miljoenen. Nauwelijks enkele dagen later, op 18 maart 1976, werd op aanvraag van de uitgevers de N.V. De Krant in falings gesteld door de Handelsrechtbank te Hasselt. Zo worden een vijftigtal personeelsleden (journalisten en bedienden) zonder vooropzeg werkloos en kunnen nu samen met enkele honderden losse medewerkers wellicht nog lange tijd wachten op hun achterstallige lonen en andere vergoedigen.

Ondertussen waren reeds op 16 maart 1976 de uitgeversrechten en de exploitatie van het huis-aan-huis blad «Koerier» (eveneens nauw verwant met de N.V. De Krant) verkocht aan het «Limburgs Dagblad» (Heerlen), een dochteronderneming van het welvarende Nederlandse Telegraaf-concern. De opbrengst van deze verkoop bedraagt volgens de ene bron drie miljoen fr. volgens een andere zestien miljoen! Een bijkomend probleem is het feit dat het kapitaal van de N.V. De De Krant (35 miljoen) slechts voor 24 miljoen werd volgestort. Dit betekent dat diverse aandeelhouders nog 11 miljoen schuld hebben aan de in falings gestelde N.V. De Krant. Bovendien lijkt het niet onmogelijk dat er binnen de vennootschap een - strafbare - «vermenging van vermogens» is geweest (de aandeelhouders van de N.V. De Krant en van de Koerier-vennootschappen zijn in grote mate dezelfde). Dit zou dan weer als gevolg kunnen hebben dat de verkoop van de Koerier-activa aan de Telegraaf-groep nog nietig kan verklaard worden.

Het verdwijnen van «De Krant» stelt dus niet alleen sociale problemen (niet-betaalde personeelsleden, werkloze journalisten en bedienden enz.), maar wordt ongetwijfeld ook een juridische kluit. Al met al blijft dit financieel aandelerskluwen een erg duistere en verwarde zaak, waarvan wellicht alleen de centrale figuur, de ambitieuze uitgever-directeur en zeventvoudige voorzitter (of algemeen beheerder) van Krant-Koerier vennootschappen Louis Croonen, de juiste toedracht kent.

In dit verband is het wel yerontrustend - zowel voor de directe betrokkenen als voor de buitenwacht en voor de pers in het algemeen - dat er tot nog toe slechts vrij schaarse en zelfs dubbelzinnige gegevens over het gebeuren werden verstrekt. Dit is des te opmerkelijker als men even terugblijkt naar de objectieven die de initiatiefnemers van de ter ziele gegane «KRANT» zich gesteld hadden! (Conf. «Communicatie», jg. 5, nr. 3, blz. 26-28).

feiten uit de media- wereld

W. VAN DER BIESEN

Op 1 januari 1976 is EMIEL VAN CAUWELAERT, politiek-directeur van het ACV-dagblad «HET VOLK», op rust gegaan. Hij stamt uit het geslacht der Van Cauwelaerts die vervlochten waren met de Belgische politiek en/of met de Vlaamse perswereld (z'n oom, Staatsminister Frans Van Cauwelaert, was o.a. mede-oprichter van «De Standaard» in 1914). Emiel Van Cauwelaert was in grote mate een autodidact die in 1936 - na twaalf jaar het familiepachthof te hebben geleid - in de journalistiek ging, eerst bij het vooroorlogse weekblad «Elcerlyc» en vervolgens bij het dagblad «De Courant» dat slechts een kort bestaan kende. Na de oorlog kwam hij bij «Het Volk» als politiek verslaggever en volgde er in 1964 z'n broer Karel op als editorialist en politiek-directeur. Deze laatste was CVP-senator en was vooral bekend onder het pseudoniem «Schildwacht» waarmee hij zijn hoofdteksten ondertekende. Leo Marynissen is nu politiek-directeur van «Het Volk» geworden, terwijl Paul Debaere hoofdredacteur werd en Walter Cabus opvolgde, die met de hoofdredactie van het weekblad «Spectator» werd belast.

De jaarlijkse grote prijs van de Brusselse «UNIE van de FILMKRITIEK» werd voor 1975 toegekend aan «Aguirre, der Zorn Gottes» van de Westduitse cineast Werner Herzog. De film dateert van 1972, doch werd pas nu in ons land uitgebracht.

De BERT LEYSEN-PRIJS voor televisie werd voor de periode 1974-1975 toegekend aan Jan Van Rompaey voor zijn reportage «Vrachtrijders in Turkije» die werd uitgezonden in het BRT-programma «Terloops».

De RADIO- en TV-OSCARs gingen voor 1975 respectievelijk naar het BRT-2 magazine «Splinternieuws» en naar TV-journalist Walter Geerts, o.m. voor zijn interviews met Moboetoe en zijn reportage over de onafhankelijkheid van Suriname.

De Vereniging van de Vlaamse TV- en Radiopers kende de PRIJS van de TV-

KRITIEK 1975 toe aan Emy Janssen, producer van het programma «Luister naar de Film», «om de hoge kwaliteit die deze reeks al jarenlang kenmerkt». **DE RADIOPRIJS KLOKKE ROELAND** ging naar Jan Wauters voor «de boeiende manier waarop hij de sport kritisch begeleidt».

Ongeveer een kwart-eeuw na de meeste westerse landen kreeg **ZUID-AFRIKA** haar eerste officiële **TELEVISIE-UITZENDING** op 5 januari 1976. De opbouw van het TV-net (34 zenders) heeft 5 miljard fr. gekost en de 220.000 bezitters van een TV-toestel betalen meer dan 5000 fr. kijkgeld. Wegens de tweetaligheid geschieden de uitzendingen afwisselend in het Engels en in het Afrikaans. Slechts een kleine helft van de programma's komt uit eigen studio's, de rest wordt ingevoerd uit de V.S.A., Engeland en - voor de Afrikaanse programma's - vooral uit West-Duitsland.

Alle **FRANSE DAGBLADEN** wier oplage in 1975 niet boven de 200.000 exemplaren lag en die minstens vijfmaal per week verschijnen, kunnen ongeacht hun politieke tendens, aanspraak maken op een overheidssubsidie van 0,05 Fr. per verkocht exemplaar in 1975. De basisvoorwaarde is echter dat hun advertentie-inkomsten lager lagen dan 30% van de totale inkomsten.

Uit de officiële gegevens van de Dienst voor Kijk- en Luistergeld blijkt dat er einde 1975 in België 2.650.000 **TV-TOESTELLEN** ingeschreven waren. Hiervan zijn 550.000 kleuren-apparaten. Dit betekent dat op een jaar tijd het aantal kleuren-toestellen met 200.000 gestegen is, terwijl ook de zwart-wit-apparaten met 50.000 stegen. Ondanks de inflatie beleefde de Belgische TV-industrie (en de kijkgeld-ontvangsten) een gouden jaar. Hoewel bepaalde regio's (o.a. Luxemburg en Limburg) nog bijna volledig van kabeltelevisie verstoken blijven, was einde 1975 ongeveer de helft van de Belgische TV-toestellen aangesloten op het kabelnet.

Op 11 februari 1976 overleed te Los

Angeles op 64-jarige leeftijd de Amerikaanse toneel-, film- en TV-acteur **LEE J. COBB** (pseudoniem van Leo Jacoby). Toneelroem verwierf hij met de rol van Willy Lohmann in «Death of a Salesman» van Arthur Miller. Deze laatste noemde Cobb «de allergrootste Amerikaanse acteur». Als film-acteur kreeg hij vooral bekendheid met zijn prestaties in «On the Waterfront». «The man in the grey flanel suit» en «Twelve angry men». Een van z'n laatste filmrollen vertolkte hij in «The Exorcist».

In februari 1976 kreeg het half-maandelijks financieel-economisch magazine «**TRENDS**» een franstalig zusterblad. Het werd uitgebracht onder de titel «**TRENDS-TENDANCES**» en wordt voorlopig uitgegeven door Roularta (Roeselaere) en IVB (Edegem). Deze beide groepen zullen onder de naam **EFS** (Economie, Finance et Société) een nieuwe vennootschap oprichten die de beide bladen zal uitgeven. Het is echter de bedoeling in de nabije toekomst de beide magazines te versmelten.

Op 3 maart 1976 werd door de Minister van Franse Cultuur H.F. Van Aal, aangekondigd dat vanaf april in vijf franstalige gemeenten mag begonnen worden met experimentele uitzendingen van **LOKALE TELEVISIE** via het bestaande kabelnet. Deze gemeenten zijn: St.-Joost-ten-Node, St.-Hubert, Gembloux, Luik en Gilly. De toelating wordt niet zozeer aan de gemeenten gegeven dan wel aan audiovisuele groepen die in die gemeenten werkzaam zijn. Deze groepen moeten aan een aantal voorwaarden voldoen, waarvan de voornaamste luidt: de wil hebben om «andere» televisie te maken. Voor deze proefnemingen werd een krediet van 8 miljoen fr. uitgetrokken, nl. 4 miljoen voor het vervolledigen van de apparatuur en 4 miljoen voor werkingskosten. Het ganse opzet wordt om diverse redenen, doch vooral wegens juridische bezwaren fel bekritiseerd. (Zie hierover ook elders in dit nummer).

De **AVRO** was in 1975 de meest bekeken Nederlandse Omroepvereniging. Uit het kijk- en luisteronderzoek van de **NOS** blijkt nl. dat op de lijst van de vijftiengtig meest bekeken TV-programma's,

dertien **AVRO**-producties voorkomen, tegen acht voor de **TROS** en telkens één voor de **KRO**, de **VARA**, de **NCRV** en de **NOS**. De hoogste kijkdichtheid (69,3%) was voor het **AVRO**-programma «Een mens wil ...» van Mies Bouwman. De overgrote meerderheid van deze succesrijkste programma's horen thuis in de sectie «ontspanning» (shows, quizzes, enz.).

Op 17 maart 1976 overleed te Rome op 69-jarige leeftijd de Italiaanse cineast **LUCHINO VISCONTI**, hertog van Modrone. Hij stamt uit een oude adellijke Milanese familie en wou een beroemd componist of dirigent worden. Na enkele jaren conservatorium-studies te Milaan verlaat hij ouders en familie omdat hij ze uitbuiters van het proletariaat vindt. In 1936 leert hij te Parijs Jean Renoir kennen die z'n vriend en leermeester wordt. Van die tijd dateren ook zijn marxistische sympathieën, hij wordt zelfs lid van de communistische partij. Terug in Italië begint hij z'n eigen filmcarrière. Tussen 1942 en 1976 maakt hij een vijftiental films waaronder een aantal ware meesterwerken. Tot zijn bekendste producties behoren: *La terra trema* (1947), *Rocco e i suoi fratelli* (1960), *Il Gattopardo* (1963), *The Damned* (1969), *Death in Venice* (1971) en *Ludwig II* (1972). Visconti wordt algemeen gerangschikt bij de grootste regisseurs aller tijden. Zijn oeuvre heeft de naoorlogse cinematografie in belangrijke mate beïnvloed. Hoewel hij steeds een overtuigd marxist bleef, leefde hij als een verijnd aristocraat, maar was in de eerste plaats een groot kunstenaar.

Volgens Westduitse onderzoeken beleeft de **RADIO** een onmiskenbare **HEROPBLOEI**. De Westduitsers keken in 1974 gemiddeld 125 minuten per dag naar de TV en luisterden 113 minuten naar de radio. In 1970 was dit respectievelijk 113 en 73 minuten. Derhalve genieten radio en TV nu ongeveer evenveel belangstelling. Betekenisvol is echter wel dat men buiten de vrije tijd (dus tijdens de werkuren) gemiddeld 78 minuten per dag naar de radio luistert. Dit alles houdt ongetwijfeld verband met de snelle evolutie van de transistor.